

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2006:1840

Utbildningsinspektion i
den fristående gymnasieskolan
Enskilda gymnasiet
i Stockholm

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Föreningen Enskilda gymnasiet
Tegnérunden 5
111 61 Stockholm

2007-09-21
1 (2)
Dnr 54-2006:1840

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Enskilda gymnasiet i Stockholms kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående gymnasieskolan Enskilda gymnasiet i Stockholms kommun. Besök gjordes i skolan den 10–11 oktober 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. 21 december 2007, skall Föreningen Enskilda Gymnasiet redovisa till Skolverket enheten i Linköping vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Enskilda Gymnasiet erbjuder en utbildning av god kvalitet. Eleverna når goda betygsresultat och skolan präglas av en lugn och trygg miljö. Eleverna får information om mål och betygsriterier och skolan erbjuder stöd av god kvalitet. Undervisningen sker i ändamålsenliga lokaler och med moderna läromedel och funktionell utrustning. Skolledningen har påbörjat ett utvecklingsarbete

för att öka elevinflytandet på skolan. Enskilda Gymnasiet har en ledning som är förtrogen med undervisningen och har kunskap och erfarenhet att leda verksamheten.

Skolverket bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Den skriftliga kvalitetsredovisningen saknar en bedömning av måluppfyllelsen samt tydliga åtgärder och prioriteringar för en ökad måluppfyllelse (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolans konkretiseringar av betygskriterierna är inte i överensstämmelse med de nationella kursplanerna och de egna kurserna är inte utformade så att de till art och nivå är i överensstämmelse med de nationella styrdokumenterna (9 kap 8 § skollagen).
- Skolan måste ändra sina rutiner angående det frivilliga bidraget så att det entydigt framgår att detta är frivilligt (9 kap. 10 § skollagen).

Det finns enligt Skolverkets bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans undervisning bör i högre grad utgå från programmålen och de ämnesövergripande målen i läroplanen för de frivilliga skolformerna.
- Skolans information angående intagningskriterier bör förbättras så att den är i överensstämmelse med bestämmelserna.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Anders Kennberg
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Claes-Göran Aggebo och Marie Wiberg-Svensson samt enhetschef Agneta Sandén deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Stockholms kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Enskilda Gymnasiet

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Enskilda Gymnasiet den 10 och 11 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1999 (dnr: 99:98). I beslutet kunde Skolverket konstatera att Enskilda Gymnasiet uppfyllde villkoren för att stå under statlig tillsyn och att vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner i årskurserna 2 och 3 inom skolans båda program. Även andra iaktta-

gelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Enskilda Gymnasiet har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Stockholm angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Skolverkets inspektörer har tagit del av kommunens egen inspektionsrapport där det bl.a. konstateras att eleverna når goda resultat men att inflytandet i undervisningen varierar i hög grad mellan lärarna.¹

Beskrivning av skolan

Enskilda Gymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	261

Enligt beslut har Enskilda Gymnasiet i Stockholm rätt till bidrag för en fristående gymnasieskola. Utbildningen har i bidragshänseende förts till naturvetenskaps- respektive samhällsvetenskapsprogrammet. Skolans första tillstånd att bedriva undervisning i form av privatskola är daterat den 1 juli 1913.

Huvudman för skolan är Föreningen Enskilda Gymnasiet, en ideell förening med organisationsnummer 802012-6531

Verksamheten vid Enskilda Gymnasiet omfattar idag årskurserna 1–3 inom motsvarande samhällsvetenskaps- och naturvetenskapsprogrammet. Enskilda Gymnasiet erbjuder också utbildning motsvarande grundskola. Inspektionen av grundskolan redovisas i särskild rapport.

Gymnasieskolan hade vid inspektionsbesöket 261 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Stockholms kommun, men skolan har även elever från Köping, Lidingö, Nacka, Sollentuna och Upplands Väsby.

Tabell 1 Elevantal läsåret 2006/07

	NV		SP		Summa elever
Kön	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Årskurs 1	33	27	16	15	91
Årskurs 2	24	29	21	9	83
Årskurs 3	22	36	16	13	87
Totalt	79	92	53	37	261
Antal per program	171		90		261

Skolan, som är belägen i centrala Stockholm, är inhytt i en äldre skolbyggnad. Byggnaden, som är från början av 1800-talet uppfördes under namnet Wallinska skolan. Enskilda Gymnasiet har funnits i nuvarande byggnad sedan 1973. Grundskolan finns i en angränsande byggnad. Gymnasieskolan består av fyra

¹ Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad gör övergripande uppföljningar av samtliga skolformer

våningar med matsal i källaren och laborationssalar i övre våningen. Skolan har endast smärre ytor utomhus som kan fungera som skolgård vilket innebär att de flesta elever utnyttjar en angränsande park under raster.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Enskilda Gymnasiet och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiet erbjuder en utbildning av god kvalitet. Eleverna når goda betygsresultat och skolan präglas av en lugn och trygg miljö. Eleverna får information om mål och betygsriterier och skolan erbjuder stöd av god kvalitet. Undervisningen sker i ändamålsenliga lokaler och med moderna läromedel och funktionell utrustning. Skolledningen har påbörjat ett utvecklingsarbete för att öka elevinflytandet på skolan. Enskilda Gymnasiet har en ledning som är förtrogen med undervisningen och har kunskap och erfarenhet att leda verksamheten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Den skriftliga kvalitetsredovisningen saknar en bedömning av måluppfyllelsen samt tydliga åtgärder och prioriteringar för en ökad måluppfyllelse (3 och 5 § § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolans konkretiseringar av betygsriterierna är inte i överensstämmelse med de nationella kursplanerna och de egna kurserna är inte utformade så att de till art och nivå är i överensstämmelse med de nationella styrdokumenterna (9 kap. 8 § skollagen).
- Skolan måste ändra sina rutiner angående det frivilliga bidraget så att det entydigt framgår att detta är frivilligt (9 kap. 10 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans undervisning bör i högre grad utgå från programmålen och de ämnesövergripande målen i läroplanen för de frivilliga skolformerna.
- Skolans information angående intagningskriterier bör förbättras så att den är i överensstämmelse med bestämmelserna.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper**Tabell 2** Resultatmått från nationell betygsstatistik

	Skolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Genomsnittlig betygspoäng	17,3	17,5	18,0	15,0	14,9	14,9	14,1	14,1	14,1
Andelen (%) med allmän behörighet till universitets- och högskolestudier	100	100	100	89,2	87,7	86,9	89,2	88,7	89,0
Andel (%) elever som fullföljde utbildningen inom fyra år	95,5	97,4	96,6	74,4	76,5	76,0	75,1	76,0	76,0

Tabell 2 visar på grundval av den nationella statistiken och utifrån de tre variablerna genomsnittlig betygspoäng, behörighet till universitet och högskola samt fullföljande av utbildningen inom fyra år, att skolan som helhet når en hög måluppfyllelse.

Enligt statistik från Stockholms kommun har eleverna en median på drygt 300 meritpoäng från grundskolan. Detta innebär att eleverna i allmänhet har goda förutsättningar att bedriva gymnasiala studier. Enskilda Gymnasiet redovisar också mycket goda resultat i den meningen att de flesta eleverna når målen för betygsriteriet Mycket väl godkänt i flertalet av skolans kurser. Skolans ambition är att alla elever minst ska uppnå målen för att erhålla betyget Väl godkänt. Den höga måluppfyllelsen bekräftas också av skolans egen betygsstatistik nedan.

Tabell 3 Betygsfördelning, andel i procent, samtliga kurser i årskurs 3

Program	NV			SP		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Årtal						
IG	0	0	0	1	1	0
G	9,5	4	5	16	6	5
VG	37	28	28	35,5	35	22
MVG	53,5	68	67	47,5	58	73
Summa	100	100	100	100	100	100

Tabell 3 visar betygsfördelningen för samtliga kurser i årskurs 3 för båda programmen under en period av tre år. Andelen som uppnått målen för Mycket väl godkänt har under perioden varit omkring hälften eller mer medan andelen som ej nått målen eller som nått kriteriet för Godkänt är mycket liten. Redovisningen av betyg från avslutade kurser för innevarande läsår visar samma tendens som tidigare, dvs. mycket höga betyg.

Tabell 4 Resultatmätt från nationell statistik utifrån programnivå

	NV Enskilda Gymnasiet			NV i riket			SP Enskilda Gymnasiet			SP i riket		
År	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Genomsnittlig betygspoäng	17,3	17,6	17,9	16,1	16,1	16,1	-	17,4	18,1	14,6	14,7	14,7
Andelen (%) med allmän behörighet till universitets- och högskolestudier	100	100	100	95,8	95,3	95,5	-	100	100	92,3	92,1	92,4

En jämförelse utifrån program visar att skolan når ett resultat som är högre i jämförelse med riket med avseende på genomsnittlig betygspoäng och på andelen med behörighet till universitets- och högskolestudier.

Enskilda Gymnasiet redovisar i de dokument som inkommit inför inspektionen resultatet av samtliga nationella kursprov som anges i gymnasieförordningen. Dessutom använder skolan Skolverkets provbank och uppger resultat från franska, fysik och Matematik E. I alla tablåer görs en jämförelse med kursbetyget. Samtliga redovisningar avser läsåret 2005/06. Av redovisningen framgår att det finns en god överensstämmelse mellan resultatet för de nationella kursproven och kursbetygen. Undantaget är ett enstaka resultat från Matematik B och i Svenska B. I det sistnämnda var kursbetyget lägre än betyget från det nationella kursprovet i två av grupperna.

Reducerat program är mycket ovanligt men statistiken för 2005 visar att 65 procent av eleverna inom NV och cirka 33 procent av eleverna inom SP hade utökat program. *Se vidare under rubriken "tillgång till utbildning".*

Inspektionen visar med utgångspunkt från skolans egen dokumentation och offentlig statistik att kvinnor och män når likvärdiga resultat i Enskilda Gymnasiet.

Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiet når goda kunskapsresultat.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

Lärarna i Enskilda Gymnasiet uppvisar en hög ambition i sin undervisning och tar sin utgångspunkt från målen att sträva mot i läroplanen för de frivilliga skolformerna. I intervjuer uppvisar flera elever egenskaper som kan härledas till de nationella målen t.ex. att hantera sina kunskaper som redskap för att reflektera över sina erfarenheter. Lektionsbesök tillsammans med de flesta utsagor från elev- och lärarintervjuer visar dock att utgångspunkten för undervisningen är starkt fokuserad på ämnet. *Se vidare under rubriken "Innehåll, organisering och arbets-sätt i undervisningen".*

Normer och värden

Under inspektionsbesöket visar kontakten med eleverna via intervjuer och lektionsbesök att eleverna har förmåga att delta i demokratiska processer. Det råder en lugn stämning på skolan även om ljudnivån ibland kan bli hög, ett fak-

tum som kan härledas till den äldre byggnadens konstruktion med ett dominerande trapphus.

Eleverna erbjuds en lugn och trygg skolmiljö med få kränkningar. Det finns flera strategier i syfte att förebygga kränkningar t.ex. har skolan s.k. kamrattstöd-jare. Skolan har utarbetat en likabehandlingsplan. *Se vidare under rubriken "Arbetsmiljö och delaktighet".*

Undervisningen i Enskilda Gymnasiet har ett högt tempo och de flesta elever når goda resultat. Det finns dock tendenser till stress och i intervjuer med rektorn framgår att det pågår diskussioner om att hitta strategier för att förebygga detta på olika sätt.

Inspektörerna kan konstatera att skolans miljö är trygg och bedömer att verksamheten i skolan svarar mot allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolans arbetsplan lägger stor vikt vid att eleverna ska vara delaktiga vid planering av undervisningen m.m. Av intervjuer med lärare och elever framgår att skolan ger, genom att lärarna agerar olika, skiftande förutsättningar för elevinflytande i undervisningen. Det finns lärare som är angelägna om att inbjuda till ett deltagande i planering medan andra lämnar utrymme för att välja redovisningssätt och andra inte ger utrymme för något av detta. I flera fall anges ämnets struktur som orsak till att inflytandet begränsas. Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna ska skolan skapa möjligheter för eleverna att aktivt kunna utöva inflytande över sin utbildning. Inspektionsbesöket visar att det finns en strävan från skolledningens sida att prioritera åtgärder som ska leda till ett ökat elevinflytande. Inspektörerna ser positivt på de insatser som beskrivs och förutsätter att dessa kommer att öka elevernas möjligheter till inflytande i undervisningen.

Klassråd är inte schemalagt men äger, enligt lärare och elever, rum varje vecka. Skolan har en struktur för övergripande elevinflytande genom att varje klass har en representant i elevrådet. Det finns former för att elevrådet ska kunna yttra sig till rektorn och föreslå förändringar. Av intervjuer framgår att det huvudsakligen handlar om förändringar i den fysiska miljön och förändringar av skrivningsschema p.g.a. alltför stor arbetsbelastning. I s.k. "belastningskonferenser" diskuterar elevrepresentanter tillsammans med lärare olika lösningar för att ele-

verna ska få inflytande och undvika anhopningar av skriftliga prov under vissa begränsade perioder. Inspektörerna bedömer att eleverna i detta avseende har goda möjligheter att påverka organiseringen av undervisningen.

Enskilda Gymnasiet har ett s.k. skolkontrakt där ordningsregler och skrivningsregler samt åtgärder vid fusk finns beskrivna. Även regler för användning av skolans datorer och vid elevs sjukdom, frånvaro och ansökan om ledighet ingår i dokumentet. Ordningsreglerna har tagits fram tillsammans med eleverna och ska enligt dokumentationen årligen revideras och befastas i varje klass. I skrivningsreglerna finns beskrivningar som innebär att elever som inte kommer i tid till prov inte släpps in utan ska anmäla sig på rektorsexpeditionen. I intervjuer visar det sig att detta gäller även på vanliga lektioner. Tillsammans med någon i skolledningen följs eleven till lektionen och blir noterad för sen ankomst. De flesta elever känner sådan olust inför att gå och anmäla sin sena ankomst på rektorsexpeditionen att de hellre går till biblioteket för att studera på egen hand i väntan på att nästa lektion kan börja för att då få möjlighet att delta. Detta kan dröja upp till åttio minuter. Inspektörerna vill i detta sammanhang påpeka att det är viktigt att skolans rutiner inte är sådana att eleverna i praktiken blir utelästa hela lektionspass.

Det råder numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7)

Enskilda Gymnasiet har en likabehandlingsplan som motsvarar kraven som anges i den nya lagen mot diskriminering. Inspektörerna vill påpeka att det från och med den 15 oktober 2006 finns en förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan.

Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiet i stort sett bedriver ett gott arbete med arbetsmiljö och delaktighet. Inspektörerna vill dock påpeka att likabehandlingsplanen ska utvärderas årligen och redovisas i skolans kvalitetsredovisning.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Lärarna är organiserade utifrån ämnen och s.k. sektorer. Sektorerna är naturvetenskap och matematik, svenska och moderna språk, samhällsvetenskap och historia samt estetiska ämnen.

Eleverna har ett schema som visar att de flesta lektioner startar halv nio och slutar omkring klockan sexton, måndag till fredag. Skolan lägger stor vikt vid att varje lektion ska vara lärarledd och det finns en beredskap för att använda vikare vid ordinarie lärares sjukfrånvaro.

I presentationen av skolan sägs att ”undervisningen på Enskilda Gymnasiet är traditionell med lärarledda lektioner”. Den största delen av undervisningen är således förlagd till klassrummen som är fördelade på fyra våningsplan. Undervisningen i naturvetenskapliga ämnen och matematik är koncentrerad till de övre våningarna medan lektioner i samhällsvetenskapliga ämnen och moderna språk genomförs på de övriga våningsplanen. Inspektörerna kunde konstatera att eleverna i viss mån erbjuds skiftande arbetssätt med en blandning av lärarledda genomgångar och till viss del självständigt arbete med egna uppgifter i bl.a. skolans bibliotek och datasal. I intervjuer med elever och lärare framgår dock att det dominerande arbetssättet är förmedlingspedagogik med genomgångar av läraren och ibland följt av ett varierat arbetssätt beroende på vilket moment som är aktuellt. Variationen av arbetssätt är också beroende av vilken lärare som undervisar och prioriteras inte särskilt i skolans arbetsplan. Inspektörerna vill påpeka vikten av läroplanens intentioner att erbjuda ett varierat arbetssätt och att detta genomsyrar hela verksamheten.

Skolan har redovisat några av de lokala bearbetningarna av de nationella kurserna för gymnasieskolan. Det finns i stort en överensstämmelse med de nationella målen förutom de avvikelser som redovisas under rubriken ”tillgång till utbildning” i rapportens avslutande kapitel. I intervjuer i samband med inspektionsbesöket framgår dock att utgångspunkten för undervisningen är det enskilda ämnet. Det finns få ämnesövergripande projekt förutom några spontana initiativ. I samtal med lärarna utgår diskussionerna mestadels från det enskilda ämnet. I vissa kurser, t.ex. Matematik C, fördelas eleverna på olika grupper efter förkunskaper utan hänsyn till vilket program eleven går.

I läroplanen för de frivilliga skolornerna anges att undervisningen ska åter spegla kunskapens olika aspekter såsom fakta, förståelse, färdighet och förtroende och ett samspel mellan dessa. Undervisningen får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen och lärare ska samverka i olika kurser så att eleverna får ett sammanhang i sina studier. Inspektörerna bedömer att undervisningen i högre grad bör utgå från programmålen och att de fyra dimensionerna som anges ovan kan förverkligas genom en ökad samverkan mellan lärarna.

Eleverna har mycket god närvaro och statistiken följs upp genom ett datasystem. Läraren för in närvaron efter varje lektion och systemet är öppet för såväl enskilda elever som föräldrar för att kunna avläsa frånvarostatistiken.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Enskilda Gymnasiet erbjuder enligt utsagor från lärare stöd till elever inom kursernas ram. I elevintervjuer bekräftas bilden av att lärarna erbjuder stöd. De flesta klasser har 25–32 elever men inspektionsbesöket visar inget som motsäger bilden av att lärarna erbjuder stöd till elever som är i behov av detta.

Skolan har en lång tradition av att hjälpa elever med läs- och skrivsvårigheter och Enskilda Gymnasiet har avsatt resurser i form av två speciallärare för att utreda och erbjuda stöd till elever med specifika svårigheter i detta avseende. I första hand erbjuds undervisning som ska leda till bättre förutsättningar att nå målen i svenska och andra kurser som kräver dessa färdigheter. När det gäller matematiksvårigheter finns möjligheter att få stöd av respektive ämneslärare.

Elever i behov av särskilt stöd utreds i elevvårdskonferens och det upprättas åtgärdsprogram av god kvalitet. Åtgärdsprogrammen utformas av speciallärarna tillsammans med ansvarig ämneslärare samt med vårdnadshavarna och eleverna.

Varje elev har en individuell studieplan som anger kursstart, slutdatum, poäng och betyg på avslutade kurser. De individuella studieplanerna fungerar som underlag vid utvecklingssamtalen.

Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiet erbjuder stöd av god kvalitet.

Elever som läser med reducerat program gör detta efter samråd med undervisande lärare och diskussion med skolledning och föräldrar i förekommande fall.

Utbildningsutbudet i de båda programmen NV och SP överensstämmer med innehållet i ett nationellt program. Vissa kurser anges som obligatoriska. För NV gäller det Matematik E, Engelska E och Svenska C. Motsvarande obligatoriska kurser för SP är Matematik C, Engelska C samt kurserna Internationell ekonomi och Internationella relationer. Utbudet ger möjligheter att erhålla utbildningspoäng som överstiger 2 500.

Av förordningen om fristående skolor framgår att en elev vid en fristående gymnasieskola ska anses ha slutfört en utbildning motsvarande ett fullständigt program, när eleven har fått betyg på kurser i samma omfattning som skollagen kräver. Det innebär bl.a. att om utbildningar omfattar fler poäng än de 2 500 som skollagen anger måste eleverna ha möjlighet att avstå från den del som överstiger 2 500 poäng. Statistiken visar att drygt hälften av eleverna i Enskilda Gymnasiet har utökat program. Även om det framgår av skolans skriftliga dokumentation att eleverna har rätt att få slutbetyg efter 2 500 poäng vill inspektörerna påpeka vikten av att beslut om utökat program grundas på en individuell bedömning av huruvida eleven antas kunna tillgodogöra sig undervisningen på såväl de kurser som erbjuds inom utbildningens ram som de som läses som utökat program.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

En fristående gymnasieskola ska vid sin betygssättning följa 7 kap 1–13 §§ gymnasieförordningen.

Inspektionsbesöket visar utifrån lärar- och elevintervjuer att lärarna i varierande utsträckning ger information om kursinnehåll och betygskriterier. Även om information om kurserna också finns på skolans hemsida vill inspektörerna påpeka vikten av att skolan säkerställer att alla elever får relevant information om kursinnehåll och betygskriterier.

Eleverna i årskurs 1 och 2 kallas till utvecklingssamtal, tillsammans med föräldrarna, en gång per termin. Eleverna i årskurs 3 erbjuds ett utvecklingssamtal tillsammans med respektive ämneslärare och klassföreståndaren ansvarar för att utvecklingssamtalet äger rum men deltar inte mer än andra lärare, dvs. endast utifrån det enskilda ämnet.

Lärarna använder de nationella proven som referens i samband med betygssättningen. I intervjuerna med lärarna framgår att de saknar ytterligare jämförelser och utbyte t.ex. med andra skolor för att kunna säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Betygssamtal är emellertid återkommande inom respektive ämne och lärarna gör kontinuerliga utbyten av prov för att hitta en samstämmig bedömning. Speciellt gäller detta för ämnet svenska. Under inne-

varande läsår ingår också Enskilda Gymnasiet i Stockholms stads projekt med syfte att öka likvärdigheten i betygssättningen. Inspektörerna förutsätter att huvudmannen fortsätter sina strävanden att erbjuda forum för att diskutera dessa frågor så att likvärdigheten i bedömning och betygssättning omfattar hela skolan.

Betygsdokumentation inklusive betygskataloger handhas på ett rättssäkert sätt. Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiet hanterar bedömning och betygssättning i enlighet med gällande bestämmelser.

I skolans konkretiseringar av den nationella kursplanen i Idrott och hälsa A finns avvikelser från innehållet i styrdokumentet. För betyget Godkänt har t.ex. kraven höjts i jämförelse med de nationella kriterierna och momentet livräddning har fallit bort. På nivåerna för Väl godkänt och Mycket väl godkänt har delar av B-kursen lyfts in. Enskilda Gymnasiet erbjuder också en egen kurs, ”Språk och utveckling”, som är utarbetad av en kommunal gymnasieskola i Stockholm och beviljad av utbildningsförvaltningen i Stockholms stad. I betygsriteriet för Godkänt anges närvaro som ett krav vilket inte är i enlighet med bestämmelserna. Betygskriterierna är på en lägre nivå än vad som kan förväntas i en gymnasieskola och kursen ger inte nya eller djupare kunskapsområden.

Inspektörerna bedömer att skolans konkretiseringar av betygsriterierna inte är i överensstämmelse med de nationella kursplanerna vilket måste åtgärdas. Vidare måste utformningen av de egna kurserna utvecklas så att de till art och nivå är i överensstämmelse med de nationella styrdokumenterna.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Utgångspunkten för skolans verksamhet, dvs. de lokala tolkningarna av nationella mål, finns beskrivna i en arbetsplan och en verksamhetsplan. Den förstnämnda sträcker sig över flera år och ska enligt beskrivningen hjälpa skolan att förverkliga de mål som har fastställts i styrdokumentet. I arbetsplanen beskrivs skolans ambitioner med höga förväntningar på eleverna. Undervisningen planeras och utgår i de flesta fall från en nivå som motsvarar kraven för betyget Väl godkänt. I de fall eleverna inte lyckas uppnå den nivån utfärdas s.k. G-varning.

Under rubriken ”kvalitetsarbete” i verksamhetsplanen beskrivs olika medel och processer för att förbättra arbetet med kvalitetsfrågor. I den dokumentation som inkommit till Skolverket i samband med inspektionen framgår också att skolledningen gör återkommande sammanställningar av resultat, enkäter och andra utvärderingar.

Utifrån elevintervjuer kan inspektörerna konstatera att de flesta lärare utvärderar undervisningen efter avslutad kurs. Några gör muntliga utvärderingar eller avstämningar under kursens gång och korrigerar sedan efter resultatet.

I verksamhetsplanen för innevarande läsår kan inspektörerna notera att skolan har prioriterat flera områden som kan härledas till skolans kvalitetsarbete. En person med särskilt ansvar för kvalitetsarbete ska utses, system för att säkra undervisningens kvalitet ska utvecklas och projekt för att kvalitetssäkra administrationens arbete ska genomföras.

Skolan har i samband med inspektionen inkommit med en kvalitetsredovisning som avser läsåret 2005/06. Kvalitetsredovisningen innehåller, förutom grund-

läggande information om skolan och intagningspoängen, också en del resultat. När det gäller kunskapsmålen redovisas resultat från de nationella proven i Engelska A och B, Matematik A–D samt Svenska B. Endast andelen elever som uppnått målen för Väl godkänt och Mycket väl godkänt redovisas. De flesta elever når också målen för de högsta betygskriterierna men i fem kurser får mellan 10 och 28 procent av eleverna ett annat betyg som inte redovisas. Dessa resultat har dock redovisats i dokumentation som inkommit till Skolverket.

Under rubriken ”trivsel och trygghet” beskrivs insatser som gjorts under året för att eleverna ska känna sig trygga. Det hänvisas också till positiva utsagor angående stämningen på skolan i Stockholms stads inspektionsrapport. Dokumentationen saknar dock i stort beskrivningar om vilka insatser och prioriteringar som skolan avser att vidta för en ökad måluppfyllelse. Det är också svårt att i verksamhetsplanen för innevarande läsår hitta insatser som kan härledas till föregående kvalitetsredovisning.

Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska enligt förordningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för en ökad måluppfyllelse. Inspektörerna konstaterar att Enskilda Gymnasiet på flera sätt följer upp resultatet av verksamheten genom olika utvärderingar och uppföljningar. Den skriftliga kvalitetsredovisningen saknar dock en bedömning av måluppfyllelsen samt tydliga åtgärder och prioriteringar för en ökad måluppfyllelse vilket måste åtgärdas.

Ledning och intern kommunikation

Huvudmannen för skolan är Föreningen Enskilda Gymnasiet som till största delen består av föräldrar till skolans elever. I styrelsen för skolan ingår representer för föräldrarna samt skolans rektor.

Enligt dokumentationen är rektorn ansvarig inför styrelsen och ska inom ramen för verksamhetsplanen, budgeten och övriga instruktioner fatta erforderliga beslut. Rektorn har dessutom en särskild instruktion från huvudmannen med uppgifter som traditionellt åvilar en rektor. På skolan finns även en biträdande rektor. Tillsammans utgör rektorn och den biträdande rektorn skolledningen för Enskilda Gymnasiet. Av intervjuer med representer för skolans styrelse framgår att det finns tydliga ansvarsområden och mandat för rektor respektive styrelsen för skolan. Det framgår också av intervjuer med huvudmannen att det inom styrelsen för skolan finns kunskaper om de lagar och författningar som styr inom skolans område.

Skolan har också ett forum där lärarrepresenter i form av s.k. sektorsledare ingår tillsammans med rektor och biträdande rektor. Forumet fungerar i första hand som bas för information och diskussion om förändringar inom skolan.

Rektorn, som är ny tillsatt från och med höstterminen 2006, har enligt inspektörernas bedömning, genom sin erfarenhet som lärare och rektor både inom det offentliga skolväsendet och vid en annan fristående gymnasieskola förvärvat pedagogisk insikt. Lärarna uttalar under intervjuerna tilltro till att rektorn ska ta det pedagogiska ledarskapet och ett administrativt ansvar. Inspektörerna konstaterar att rektorn är väl känd bland elever och föräldrar trots den korta tiden på skolan. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten och erbjuder ett pedagogiskt ledarskap av god kvalitet.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som ska erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Tillgång till utbildning

Enligt den information som inkommit till Skolverket inför inspektionen söker eleverna till Enskilda Gymnasiet via kommunen intagningsenhet. I informationen om ansökan till Enskilda Gymnasiet anger skolan att poängen från de sexton bästa betygen inklusive betyg från lägst steg 2 i något av de moderna språken franska, tyska eller spanska är utgångspunkten för antagning. Enligt intagningsenheten i Stockholm antas elever till Enskilda Gymnasiet i enlighet med bestämmelserna.

En fristående gymnasieskola ska vara öppen för alla som har rätt till utbildning i gymnasieskolan. Detta innebär att den sökande måste ha godkända betyg i svenska, alternativt svenska som andraspråk, engelska och matematik från grundskolan eller likvärdiga kunskaper. Informationen från skolan om att elever måste ha betyg från lägst steg 2 i något av de moderna språken franska, tyska eller spanska är således inte i enlighet med författningen. Inspektörerna kan konstatera utifrån informationen från intagningsenheten i Stockholm att eleverna antas till Enskilda Gymnasiet enligt bestämmelserna. Inspektörerna bedömer dock att Enskilda Gymnasiet bör förbättra informationen angående antagningskriterier för skolan så att den är i överensstämmelse med bestämmelserna.

Avgifter

Fristående gymnasieskolor är inte skyldiga att erbjuda gratis skollunch och Enskilda Gymnasiet tar ut en avgift på 3 500 kr per termin för skolmat.

Skolan sänder ut ett brev till föräldrarna där man anhåller om en frivillig avgift. Dokumentationen som inkommit till Skolverket visar att styrelsen skickar ett brev i början av oktober där man med formuleringar som; ”utomordentligt angeläget att föräldrarna bidrar till den löpande verksamheten på samma sätt som tidigare” och ”det frivilliga bidraget som flertalet föräldrar så generöst betalar”, önskar bidrag till skolan. I ett senare brev beskrivs att ”den absoluta majoriteten i grundskolan årligen ger ett frivilligt bidrag till grundskoleverksamheten och att vädjan om ett frivilligt bidrag till gymnasieskolan har mötts med samma generositet”. Den frivilliga avgiften uppgår till 3 500 kr per termin.

Av skolans dokumentation kan man utläsa att cirka sextio procent av föräldrarna betalar den frivilliga avgiften vilket också bekräftas i intervju med huvudmannen. I intervjuer med föräldrar framgår att vissa inte är medvetna om avgiften och att andra betalar utan att ifrågasätta. Utsagor i elevintervjuer ger bilden av att några tycker att det inte är acceptabelt att avstå från att betala den frivilliga avgiften medan många lämnar frågan utan att svara. Inspektörerna konstate-

rar att frågan i högsta grad är levande och att det pågår en debatt mellan eleverna även om det inte är en öppen diskussion tillsammans med skolans företrädare.

Huvudmannen menar att Enskilda Gymnasiet erbjuder en utbildning som omfattar fler undervisningstimmar än vad som krävs samt att lärartätheten är betydligt högre. Detta faktum medför, enligt huvudmannen, ökade kostnader och den frivilliga avgiften är därför en viktig del för att finansiera verksamheten. Enligt huvudmannen är det ett problem att andelen föräldrar som inte betalar ökar. Av verksamhetsplanen för år 2006/07 framgår att ”frivilliga bidrag” är en viktig inkomstkälla, men att risken är stor att denna kommer att sjunka ”då vårt intag till främst gymnasiet sker från en allt mer spridd målgrupp med varierad betalningsförmåga/vilja”. Samtidigt konstaterar huvudmannen att skolan har en god ekonomi.

Enligt inspektörernas bedömning är det tydligt att avgiften faktiskt är frivillig i den mening att inga konsekvenser, utom nya betalningsuppsmaningar, följer om man inte betalar någon avgift. Däremot kan påminnelser om att betala ge skenet av att avgiften inte är frivillig. Utformningen av innehållet i brevet ger även intryck av att huvudmannen anser att det är angeläget att föräldrarna betalar för att eleverna ska få en god utbildning. Inspektörerna ifrågasätter således inte att avgiften faktiskt är frivillig, men vill poängtera att skolan måste ha sådana rutiner och information att detta tydligt framgår. Inspektörerna bedömer att skolan, för att även i fortsättningen ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner, måste ändra sina rutiner angående det frivilliga bidraget så att det entydigt framgår att det är frivilligt.

Personal

Enskilda Gymnasiet har en lärartäthet på 7,0 per 100 elever vilket överstiger både Stockholms kommun och riket i övrigt. Utifrån den dokumentation som inkommit till Skolverket kan inspektörerna konstatera att flertalet lärare har utbildning för den undervisning de bedriver.

Rektorn och biträdande rektorn har båda lärarutbildning med lång pedagogisk erfarenhet av såväl undervisning som pedagogisk ledning och har därmed goda kunskaper om skolområdet. Rektorn har dessutom genomgått flera olika chefs- och ledarskapsutbildningar men ännu ej deltagit i den statliga rektorsutbildningen. Däremot genomgår den biträdande rektorn för närvarande den statliga rektorsutbildningen.

Under inspektionsbesöket framgår att skolan erbjuder kompetensutveckling för lärarna som i första hand utgår från det undervisande ämnet. Viss övergripande fortbildning, t.ex. rörande betygssättning förekommer också. Rektorn erhåller genom huvudmannens försorg kompetensutveckling. Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiets resurser i form av lärarpersonal och skolledning är av god kvalitet.

Materiella resurser

Enskilda Gymnasiet har ett relativt nyinrett och välutrustat bibliotek som tillgodoser både grundskolan och gymnasieskolan med relevant litteratur och sökverktyg i form av datorer.

Särskilda klassrum med datorer finns tillgängliga för eleverna i syfte att söka information och arbeta med egna arbeten och skolan har god tillgång till moderna läromedel.

Gymnasieskolans undervisning är till största delen inhyst i en äldre byggnad. Flera klassrum är små och det blir med ett stort antal elever relativt trångt. I några finns dessutom renoveringsbehov och det framkommer under inspektionsbesöket att det finns planer på att åtgärda detta.

Skolans undervisning i idrott och hälsa bedrivs i en högskolas lokaler i närheten. Lokalerna för idrott och hälsa uppfyller väl skolans behov.

Inspektörerna bedömer att skolan som helhet erbjuder tidsenliga läromedel och utrustning samt funktionella och ändamålsenliga lokaler.

Stabilitet

Skolans ekonomi är enligt den redovisning som inkommit till Skolverket god. Årsredovisningen för räkenskapsåret 2004/2005 visar ett positivt resultat. Huvudmannen har även visat upp en balanserad budget för innevarande läsår. Räkenskaperna är granskade och godkända av en auktoriserad revisor.

Enligt en tablå som redovisats inför inspektionen framgår att skolan räknar med att ta emot 60 elever till NV och 30 elever till SP, sammanlagt 90 elever per år de följande åren. Skolan har på flera sätt bl.a. genom marknadsföring lockat till sig nya elever och i dagsläget är sökbilden god. Inför innevarande läsår fanns vid reservintagningen i augusti 2006 fjorton reserver till NV och tjugotvå reserver till SP. Det lägsta meritvärdet från grundskolan för att bli antagen var för NV 275 och för SP 280 poäng.

Inspektörerna bedömer att Enskilda Gymnasiet har en stabil ekonomi och ett stabilt elevunderlag samt att huvudmannen i övrigt har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Datum	Ort
2007-09-21	Linköping

Anders Kennberg

Marie Wiberg-Svensson